

تعریف فتق :

جدار شکم و کف لگن از نظر آناتومی از ده لایه شامل عضلات و بافت نکه دارنده تشکیل شده است. در صورتی که لایه فاشیاترانس ورسالیس به علل ژنتیکی و یا فشار بیش از حد شل شود باعث برجستگی در ناحیه پوست محل می شود که به آن فتق گفته می شود.

علل ایجاد کننده فتق کدامند؟

یکی از علل شایع فتق در قسمت تحتانی شکم در سنین بالا بزرگی پروستات می باشد. به علت بزرگی پروستات بیمار مجبور می شود که از زور زدن جهت خارج کردن ادرار استفاده کند که این زور زدن مزمن باعث ایجاد فتق اینگوینال بالای بیضه ها می گردد.

فتق ممکن است مادرزادی باشد که در اغلب پسر بچه ها به علت نقص در سیر نزولی بیضه ها ایجاد می شود و ممکن است همراه با جمع شدن آب در بیضه یا هیدروسل نیز باشد.

علل اکتسابی: به هر علتی فشار داخل شکم بیش از حد بالا رود ممکن است باعث ایجاد نقص در لایه فاشیاترانس ورسالیس و ایجاد فتق شود. مثلاً بیماری مزمن ریه، سرفه های مزمن، کشیدن سیگار، بزرگی پروستات که باعث فتق می شوند. در مواردی نیز فتق به دنبال عمل های جراحی باز شکمی ایجاد می شود که به علت آسیب دیدن عصب عضلات حین جراحی باعث شل شدن عضله و ایجاد فتق می شود.

محل های شایع فتق:

محل فتق همیشه در دیواره شکم است که شایعترین محل آنها عبارتند از: ۱- فتق ناف ۲- فتق کشاله ران که فتق اینگوینال نامیده می شود ۳- فتق انسزینال که در

محل عمل جراحی قبلی دیده می شود. ۴- فتق اپی گاستر که از پایین جناق تا بالای ناف قرار دارد.

علائم فتق کدامند؟

۱- اولین علامت برجستگی پوستی محل می باشد که بسته به شدت آن از یک گردو کوچک تا توپ فوتبال متغیر است. (گاهی برجستگی فتق بسیار کوچک است و درمعاینه لمس نمی شود که به آن فتق نهفته میگویند)

۲- دومین علامت فتق درد می باشد: هر درد مزمن در ناحیه کانال اینگویینال ممکن است نشانه فتق و یا شروع آن باشد.

از مشخصات فتق این است که در حالت ایستاده و با زور زدن برجسته و بزرگتر می شود و در حالت خوابیده از بین می رود. در مواقعی ممکن است اجزاء روده در داخل کیسه فتق گیر افتاده و به سبب قطع خونرسانی و درد شدیدی در محل فتق ایجاد می کند که با حالت خوابیدن نیز از بین

نمی رود. یادتان باشد این حالت جزء اورژانس پزشکی است و بیمار هر چه سریعتر باید به پزشک مراجعه نماید چرا که در صورت تأخیر باعث سیاه شدن روده ها و عفونت و مرگ بیمار می شود.

آیا راهی برای جلوگیری از ایجاد فتق وجود دارد؟

در موارد مادرزادی که در بچه ها دیده می شود جلوگیری معنی ندارد و باید هر چه سریعتر درمان جراحی شوند. در موارد بزرگسالان باید زمینه ایجاد کننده فتق را درمان کرد که عبارتند از:

۱- در صورت وجود بیماری مزمن ریوی و سرفه های مزمن باید هر چه سریعتر درمان شوند.

۲- از مصرف سیگار، قلیان و انواع دخانیات اجتناب شود.

۳- از برداشتن وسایل سنگین و ناگهانی باید اجتناب کرد.

۴- چاقی مفرط شکمی می تواند از علل زمینه ساز فتق باشد که باید درمان گردد.

آیا با بستن فتق بند می توان از پیشرفت آن جلوگیری کرد؟

خیر، قطعی ترین روش درمان فتق عمل جراحی است و استفاده از فتق بند در درمان و جلوگیری از بروز مجدد تأثیر ندارند.

روش درمان فتق:

تنها روش درمان فتق جراحی است که به صورت سرپایی و با بی حسی نخاعی و یا بیهوشی انجام می شود.

امروزه روش جراحی فتق به روش باز و یا لاپاراسکوپي انجام می شود. برای فتق های بزرگ که همراه شل شدگی عضلات هستند بهترین روش درمانی عمل جراحی

بنیاد قلب فارس بیمارستان کوثر

فتق اینگوینال (کشاله ران) و مراقبت های بعد از عمل جراحی

تهیه و تنظیم : طیبه ادیب

با همکاری واحد آموزش پرستاری بیمارستان قلب کوثر

شماره سند: PF- PRD- 0400

تاریخ بازنگری : ۹۶/۷/۱

تایید کننده : دکتر یحیی حکمت نژاد

متخصص جراحی عمومی

منبع : کتاب پرستاری داخلی جراحی برونر - سوارث

آدرس : شیراز - خیابان قصر دشت - بعد از پل زیر گذر - بنیاد قلب فارس - بیمارستان کوثر

بیمارستان کوثر : صندوق پستی : ۶۹۷ - ۷۱۹۵۵

تلفن : ۰۷۱۳ - ۶۲۳۱۵۱۵ - ۰۷۱۳ - ۶۲۵۰۵۰۰

www.kowsar-hospital.ir

اول از راه رفتن غیر ضروری خودداری کنید.

۸- بیمار قادر است فعالیت های روزانه خود را در عرض یک هفته پس از عمل جراحی، از سر گیرد ولی از انجام کارهای سنگین حداقل تا سه ماه باید پرهیز کرد در غیر این صورت خطر عود فتق وجود دارد.

۹- پانسمان محل عمل تا دو روز حفظ شده و از خیس شدن آن جلوگیری شود و در صورت نداشتن ترشح از محل زخم بعد از ۴۸ ساعت نیاز به پانسمان مجدد نمیباشد. بعضی از جراحان پانسمان اولیه را به مدت بیشتری در محل حفظ میکنند.

۱۰- در صورتیکه محل زخم مشکلی نداشته باشد پس از دو روز میتوان استحمام کرد.

۱۱- با نظر پزشک پس از هفت تا ده روز میتوان بخیه ها را خارج کرد.

۱۲- در تاریخ توصیه شده جهت معاینه به پزشک معالج خود مراجعه نمایید.

با آرزوی سلامتی و تندرستی برای شما

باز است که با برش کوچکی روی محل فتق، پوست و عضلات باز و کیسه فتق که همان محتوی روده ها می باشد را آزاد و به داخل شکم انتقال داده و آن را با نخ نایلون کاملاً ترمیم می کند.

عوارض جراحی فتق کدامند؟

درد ، همتوم ، پایین قرار گرفتن بیضه همان سمت و تحلیل رفتن بیضه در اثر قطع سرخرگ آن می باشد. سوزش و خارش محل نیز از عوارض بعد از عمل بوده که تدریجاً از بین می روند. عارضه مهم دیگر قطع لوله منی بر می باشد که چنانچه دو طرفه باشد باعث نازایی می شود .

توصیه های مهم بعد از عمل چیست؟

۱- به مدت ۳ ماه از انجام کارهای سنگین و فعالیت های ورزشی و سنگین اجتناب کنید.

۲- درد بعد از عمل طبیعی بوده و با مصرف مسکن و گرم نگاه داشتن محل عمل تدریجاً از بین خواهد رفت.

۳- در صورت مشاهده ترشح از محل زخم و التهاب و قرمزی به پزشک خود مراجعه کنید.

۴- در صورتی که بعد از عمل دچار احتباس ادراری شدید، می توانید جهت رفع مشکل از کیف آبگرم و یا ریختن آبگرم روی ناحیه تناسلی استفاده کنید.

۵- در آقایان در صورت تورم بیضه ها بعد از عمل می توانید با قرار دادن کیسه آب یخ روی بیضه ها و بالا نگهداشتن آنها از درد و تورم ناحیه بکاهید.

۶- به مدت دو تا سه هفته بعد از عمل از داشتن مقاربت جنسی خودداری نمایید.

۷- روز بعد از عمل می توانید کم کم بشینید و سپس با کمک همراه اطراف تخت راه بروید. بهتر است طی هفته